

VI. modul

BÍZHATSZ BENNEM!

- 1. Mi így szoktuk!**
- 2. Tudni illik, hogy mi illik**
- 3. Mert minden ember értékes**
- 4. Ez az én dolgom!**

BÍZHATSZ BENNEM!

Felelősség

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Annak belátása, hogy szabálykövető magatartás és a személyes feladattudaton alapuló együttműködés az emberi együttélés alapja.
Időkeret	16 óra
Ajánlott korosztály	9. évfolyam (14-15 évesek)
Következő modul	Pályaudvar
A modulban szereplő foglalkozások	1. Mi így szoktuk! Szokások, szabályok, normák a mindennapi életben, 2. Tudni illik, hogy mi illik: Viselkedési szabályok, illemszabályok 3. Mert minden ember értékes: Írott szabályok, jogvédelem, jogsértés (Az Emberi jogok Egyetemes Nyilatkozata) 4. Ez az én dolgom! Személyes feladattudat, feladattartás, stratégiai tervezés
Modulkapcsolódási pontok	Életvitel és gyakorlati ismeretek: Pályaorientáció Magyar nyelv és irodalom: Anyanyelvi kommunikáció Ember és társadalom: társas viselkedési szabályok, társadalmi szerepek, társadalmi csoportok, társadalmi jelenségek ok-okozati összefüggése, emberi és állampolgári jogok, kötelességek,
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismeret: önszabályozás, önérvényesítés, a saját felelősség megfogalmazása Információkezelés: írott szöveg feldolgozása, adatgyűjtés, lényegkiemelés, adatok rendszerezése, adatok elemzése következtetések levonása, információátadás Együttműködés: szabályismeret, szabályalkotás, szabálytudat szabályok ismeretének tudatosítása, mások előnyben részesítése, viselkedési szabályok, Önmeghatározás: Helyzetelemzés, helyzetértékelés, véleményalkotás, érdekérvényesítés, cél és feladat ismeret. érvelés. stratégiai tervezés képessége, céltudatosság, célmeghatározás

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS:

A foglalkozások módszertana:

A mintakövetés része mindennapi életünknek, meghatározza viselkedésünket, segít az eligazodásban. Annyira magától értendőnek tartjuk, hogy nem is beszélünk róla. A legtöbb szabály nem is tűnik fel életünk során, mivel teljesen természetesnek tűnnek számunkra.

Minden emberi csoport létezése különféle normákat követel, amelyekhez alkalmazkodhatnak a csoport tagjai.

A modul célja

- Annak belátása, hogy a mindennapi élet szabályai szükségesek az egymással való együttműködéshez,
- Hogy a szabályalkotás és szabálykövetés az emberi együttélés és sikeres együttműködés alapja.
- A tudatos szabálykövetés, a normatudatos magatartás saját élményen és belátáson alapuló erősítése.
- A szabályok hatékony alkalmazása,
- A személyes feladattudat, a döntési képesség, a stratégiai tervezés képességének fejlesztése

A társadalmi normák típusai

Illemszabályok (etikett) viselkedési és magatartási szabályok Az idegenekkel szembeni udvarias figyelmesség, a tapintat mind olyan cselekedetek, amelyek végrehajtása közben rendszerint nem is gondolunk arra, hogy bizonyos viselkedési szabályokat követünk. A viselkedés ésszerűségének és szépségének az önzetlenség után következő követelménye a helyzethez illő célszerűség.

Ennek jegyében jönnek létre az olyan abszolút illemszabályok, mint például az, hogy a valahonnan kifelé jövőknek a befelé tartókkal szemben előnyük van, hiszen helyet adnak át; a terhet cipelő elől kitér a teher nélkül haladó, a hegyre felfelé igyekvőnek előnyt ad a lefelé tartó; a sorban az áll elől, aki hamarabb érkezett stb.

Az erkölcs vagy morál fogalma alatt a magatartásunkat befolyásoló, helyesnek tartott értékeket és viselkedési szabályok összességét. Az erkölcs azon elvek összessége, amelyek a helyes és helytelen, a társadalmi jó és rossz megkülönböztetését segítik a cselekvés szintjén.

Legyél becsületos! Mond igazat! Tiszteld az idősebbeket! (felszólítás)

Ne hazudj! Ne bánts a gyengébbet! (tiltás)

Norma: Elfogadott szabályok, rend

Társadalmi normák olyan magatartás-előírások, amelyek a lehetséges magatartások szerint előírják a helyeset és a követendő, az előírás be nem tartása esetére hátrányos következményt helyeznek kilátásba, és azt általában meg is valósítják. A társadalmi normák nélkül nincs emberi társadalom, azok egyidősek az emberi társadalommal.

A jog olyan magatartási szabályok összessége, amelyekkel az állam az emberek viselkedését szabályozza, keletkezése állami szervekhez kötődik, azokat az állam bocsátja ki, a társadalomban általánosan kötelezőek, és érvényesülésüket az állami szervek soron kényszerrel biztosítják

Bűncselekmény az a szándékosan vagy gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli

A **deviancia** olyan magatartás, mely megszegi a közösség vagy társadalom nagy része által elfogadott vagy törvénybe foglalt normának.

A szociológiai **megközelítés szerint** normaszegő magatartás a társadalmi gyakorlat konfliktusa miatt alakul ki az egyénben. A társadalomban az önfegyellemmel és kemény munkával megszerezhető anyagi sikert hangsúlyozzák. Valójában azonban a hátrányos helyzetben élők többségének kicsi az esélye, hogy mindezt elérje. Akik nem tudnak érvényesülni, azokat a társadalom többi tagja elítéli és emiatt nagy a kísértés, hogy az ember bármilyen áron hozzájusson az anyagi javakhoz és felemelkedjen

Árnyalja a képek az, hogy a hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű közösségeken, ahol kicsi az esély a törvényes úton való boldogulásra. az elfogadott normák által meghatározott viselkedés, kívülről szemlélve deviánsnak minősülhet.

Thomas Gordon¹ szerint az iskolában tapasztalható normaszegő magatartás mögött a konfliktusok tekintélyelvű, és hatalmi eszközökkel való megoldásával szemben kialakult megküzdési mechanizmusai állnak.

- Lázadás, ellenállás, dac
- Visszavágás
- Hazudozás, árulkodás, érzelmek eltitkolása
- Mások hibáztatása, pletykálgodás
- Csalás, másolás, puszkázás
- Parancsolgatás, mások megfélemlítése
- Visszahúzóadás, kimaradás, csavargás, regresszió

Mivel a szabályok témájára több modul is visszatér, itt egy részproblémát dolgozunk fel.

- Szituációs játékok:

Fontos, hogy a csoporttagok új kapcsolatokban szerezzenek tapasztalatot a szabályok betartásáról (véletlenszerű csoportalakítás)

- Szövegfeldolgozás:

A második és harmadik foglalkozásblokkban a csoportszervezésnél törekedjünk arra, hogy minden csoportban legyen olyan csoporttag, aki gyakorlott az írott szövegek feldolgozásában, a szövegelemzésben.

ÉRTÉKELÉS MÓDJA:

A hagyományos értékelés nem alkalmazható, az értékelés alapja az aktív, kétoldalú kommunikációra alapuló értékelési formák: önértékelés, társértékelés. Az értékelés mozzanata megjelenik az egyes tevékenységek lezárásakor. A tapasztalatok beépülése a csoporttagok viselkedésébe, a szabályokkal kapcsolatos attitűd változása csak később mutatkozik meg-

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok:

Bagdy Emőke – Telkes József: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Bánréti Zoltán: *Kommunikálj!* - kommunikációs és nyelvi tréningek 14-18 évesek számára. Budapest, Korona Kiadó, 1996

---

¹ Thomas Gordon: T.E.T. A tanári hatékonyság fejlesztése, Gondolat Kiadó, Budapest, 1990.

Dr. Katona Nóra: *Vázlatok és feladatlapok a pályaválasztást előkészítő foglalkozásokhoz a 7-10. évfolyamon*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1999.

Dr. Szilágyi Klára: *Keressünk együtt pályát!* Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft, Budapest 2003.

Fejlesztő feladatok 1-2. (Feladatgyűjtemény és tanári útmutató). Készült a Szakiskolai Fejlesztési Program II. keretében, Nemzeti Szakképzési Intézet 2006.

Fischer, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal.* Műszaki Könyvkiadó, Budapest 2000.

Gabnai Katalin: *Drámajátékok gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek.* Tankönyvkiadó, Budapest, 1987.

Gordon, Thomas: T.E.T. A tanári hatékonyság fejlesztése, Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1974.

Játékkönyv. Játékok a közösségformálás szolgálatában I-II. (Szerk.: Kaposi László) Gödöllői Művelődési Központ, Gödöllő 1984., 1987.

Keagan, Spencer: *Kooperatív tanulás*, Önkonet 2000.

Knausz Imre: *A tanítás mestersége.* (Egyetemi jegyzet. Iskolafejlesztési Alapítvány, Miskolc, 2001)

Pályaorientáció módszertani kézikönyv csoportvezetők számára. (Szerk. Dr. Szilágyi Klára, Hajdú Annamária) Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft. Budapest, 2002.

Sütőné Koczka Ágota (2005): *Szociális készségek fejlesztése kamaszkorban.* Trefort Kiadó, Budapest.

Tóth László: *Pszichológia a tanításban.* Pedellus Kiadó, Debrecen, 2000.

Ajánlott objektumok:

www.miillik.hu

www.soros.hu

1. foglalkozásblokk

MI ÍGY SZOKTUK!

Mindennapi szabályaink

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	A mindennapi életben alkalmazott szabályokkal kapcsolatos személyes tapasztalatok felelevenítése, elemzése, rendszerezése, a szabálykövető és együttműködő társadalmi magatartás megalapozása.
A foglalkozás tartalma	Csoportszabályok Szabályok rendszere Szabályok a családban Szabályszegés Szabályalkotás a hétköznapokban
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: Önszabályozás, helyzetfelismerés, Kognitív: véleményalkotás, vitakészség, érvelés, kritikai gondolkodás, rendszerező képesség Szociális: szabályismeret, szabályalkotás, szabálytudat szabályok ismeretének tudatosítása, viselkedési szabályok Információkezelés: adatgyűjtés: lényegkiemelés, adatok rendszerezése, adatok elemzése információátadás
Kapcsolódási pontok	Magyar nyelv és irodalom: Anyanyelvi kommunikáció Életvitel és gyakorlati ismeretek: Pályaorientáció Ember és társadalom: társas viselkedési szabályok társadalmi normák, társadalmi szerepek
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

RÁHANGOLÁS

Tevékenység 1

10 perc

Tanári instrukciók

Ki játszik ilyet?

Közös szabályok alkotása a csoportban, csoportszabályok

Körkérdéssel mindenki elmondja, hogy neki mire van szüksége ahhoz, hogy jól érezze magát a csoportban; (ezek összeírása, majd azok végleges rögzítése, amelyek mindenki számára elfogadhatóak voltak.)

Vegyük elő az első modul „Itt vagyok!” foglalkozásblokkjában közösen összeállított csoportszabály listát. Amennyiben a tanulók részéről a nyitó körben új gondolatok, javaslatok fogalmazódtak meg, egészítsük ki a szabályokat.

Érdemes beszélgetést kezdeményezni arról, hogy miért fontosak a felsorolt szabályok, illetve mennyire sikerült ezeket betartani ez ideig. A csoportszabályok megvitatását követően tágítva a kört, kezdeményezzünk beszélgetést arról, hogy általában az embereknek, milyen szabályokat (törvények, illemszabályok, házirend az iskolában...stb.) kell betartaniuk a mindennapokban.

A minimumszabályok kártyáit gondolatébresztőnek ajánlott szabálylistaként használhatjuk.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Interaktív nagycsoport

beszélgetőkör

1. melléklet. Ajánlott csoportszabályok

JELENTÉSTEREMTÉS

Tevékenység 2

10 perc

Tanári instrukciók

Szabályjáték

A foglalkozásblokk témájának bemutatása: Szabályalkotás a hétköznapokban

- Beszéljük meg!
Szabályok kialakulása,
Mire jók a szabályok?
Miért kell betartani a szabályokat?
Miben segítenek, gátolnak
Mikor lehet szükség tiltásra?

A feladat célja annak belátása, hogy a szabályok elengedhetetlen részei mindennapjainknak. Sok szabály megszegése csak bosszúságot, és zavart okoz. A játék és sportszabályok megszegése lehetetlenné teszi a tevékenységet, a közlekedési szabályok megszegése veszélyhelyzetet teremt. A jog által megfogalmazott szabályok, törvények az emberek biztonságát védik.

Munkaforma

Interaktív nagycsoport

Módszerek

Beszélgetőkör

Eszközök

nincs

Tevékenység 3(A változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Ahány ház, annyi szokás!

- Mindenki írja le, ami a képekről eszébe jut! Soroljatok fel példákat saját életetekből!
- Beszéljük meg! Ki, milyen szabályokat ismert?
- A feladatlap alapján csoportosítsuk a szabályokat!

Munkaforma

Egyéni, interaktív nagycsoport

Módszerek

feladatlap

Eszközök

2. melléklet: feladatlap

Tevékenység 3(B változat)

15 perc

Tanári instrukciók

Ahány ház, annyi szokás!

- Mindenki írja le, ami a képekről eszébe jut! Soroljatok fel példákat saját életetekből!
- A csoportok képviselői mutassák be szabálygyűjteményüket!
Ki, milyen szabályokat ismert?

A feladat „A” változatában a feladatlapot egyénileg töltik ki a csoporttagok, míg a „B” változatban dolgozzuk fel a témát. A feldolgozás lehetséges módjai közti választás alapja a csoport kooperatív munkaformákban való gyakorlottsága szerint döntsünk.

Munkaforma

Kooperatív csoportmunka

Módszerek

csoportközi mozaik, szóforgóval

Eszközök

2. melléklet: feladatlap

Tevékenység 3(C változat)

10 perc

Piktogramok – Mit szabad és mit nem?

Piktogramok alapján szabályfelismerés.

Tanári instrukciók	<p>Két csoport alakítása kiszámolással: 1,2,1,2...stb.</p> <p>A 3. számú melléklet piktogramjain szabályok láthatóak, melyeket sorban mutassunk fel a csapatoknak. A csoportok feladata minél hamarabb felismerni az adott szabályt.</p> <p>A játék után kérdezzük meg a tanulókat, hogy hol találkozhatnak a látott piktogramokkal, hol lehetnek ezek elhelyezve, illetve ismernek-e hasonló táblákat? Ha igen, akkor rajzolják le egy-egy lapra és a csoport többi tagja találja ki a piktogram jelentését.</p>
Munkaforma	Kiscsoport
Módszerek	Játék
Eszközök	3. számú melléklet: Piktogramok, lapok, íróeszköz
Tevékenység 4 15-20 perc	Házunk tája
Tanári instrukciók	<p>Szabályok a családban, az osztályközösségben, a munkahelyen.</p> <p>Alkossunk három csoportot a számolás módszerével: 1,2,3,1,2,3...stb. Az első csoport témája a család, a második egy osztályközösség, a harmadik egy munkahely.</p> <p>A csapatok feladata olyan helyzetek gyűjtése, bemutatása, amelyekben a megállapodás, a közösen meghozott szabályok tiszteletben tartása biztosítja a család, egy osztályközösség vagy egy munkahely nyugodt, kiszámítható működését.</p> <p>(Segítségül adhatunk tippeket a csoportokban pl.: pontosan kell érkezni egy családi eseményre, egy tanóra, a munkahelyre nap, mint nap.)</p>
Munkaforma	Kooperatív kiscsoport
Módszerek	Ötletbörze, szituációs játék
Eszközök	-
Tevékenység 5 15 perc	Kék fény
Tanári instrukciók	<p>Normaszegő magatartás</p> <p>A csoportok borítékban egy-egy fényképet kapnak. A feladat megkezdése előtt tisztázzuk a norma szó jelentését, kérdezzük meg a tanulókat, hogy ismerik-e a norma szót, illetve milyen hasonló jelentésű szavunk van.</p> <p>Feladatuk, hogy a kép alapján a mutassák be a nem elfogadható viselkedésmódokat, hasonlítsák össze a normaszegő és normakövető magatartást.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gondolkozzatok el a normaszegő magatartás okain és következményein!
Munkaforma	Kooperatív csoport
Módszerek	Szakértői mozaik
Eszközök	4. melléklet: képkártyák
Tevékenység 6(A változat) 15 perc	Szabályszegők

Tanári instrukciók	A normaszegés fajtái Szómagyarázat: szórjuk ki a csoportkör közepére az 5. számú melléklet fogalmait és kérjük meg a csoportot, hogy keressenek példákat a fogalmakhoz, azaz mi minősül bűncselekménynek, hibának... stb. Írjuk a közösen gyűjtött példákat csomagolópapírra. A szómagyarázat tanári közléssel is történhet. Az ismeretlen szavakat, fogalmakat beszéljük meg, a jogi nyelvhasználatban alkalmazott kifejezések bizonyára magyarázatra szorulnak. Ehhez tanári segédletként használható a 6. számú melléklet.
Munkaforma	Interaktív nagycsoport
Módszerek	Csoportközi mozaik,
Eszközök	Íróeszköz, csomagolópapír 5. melléklet: Kulcs-szó kártyák 6. melléklet: Szómagyarázat

Tevékenység 6(B változat) 10 perc

Tanári instrukciók

Mérlegelő

A normaszegés szintjei

- Nézzük meg együtt a képeket (8. számú melléklet), melyiken mi történik? – tanári irányítással, közösen értelmezzük a tanulókkal az ábrákat a feladat megkezdése előtt.
- A feladatlpra (7. számú melléklet) ragasszátok be a képeket aszerint, hogy szerintetek hibát, szabálysértést vagy bűncselekményt ábrázol! Ragasszátok be a képeket a belátásotok szerint!

Javaslatok a feladat egyszerűsítéséhez:

- Páros vagy kis csoportos feladatmegoldással töltik ki a feladatlapot a tanulók,
- Teljes csoportban, közösen beszéljük meg a kategorizálást,
- Csak egy kategória (pl.: bűncselekmény) képeit kell kiválogatni és a feladatlpra ragasztani.

A képek szerinti feldolgozás a szövegértésben, fogalom,- és ítéletalkotásban kevésbé gyakorlott csoportokban alkalmazzuk.

Munkaforma Módszerek Eszközök

Egyéni vagy csoportos
Feladatlap
7. melléklet: feladatlap
8. melléklet: képkártyák

Tevékenység 6(C változat) 10 perc

Tanári instrukciók

Hiba és bűn

- A szabályok és törvények segítenek eldönteni, mi a jó, és mi a rossz. Előfordulhat az is, hogy neked ezt neked kell eldöntetned. Ez nehéz. Akkor is vállalnod kell a következményeket, ha rosszul döntöttél.
- Van, ami megbocsátható, és van, ami nem.
- Állapítsd meg, hiba, vagy bűn történt!
- A feladatlap kitöltését követően beszéljük meg, hogy a felsorolt cselekedeteknek, milyen következményei lehetnek, azaz mi történhet az elkövetőjével. A lehetséges következményeket gyűjtjük össze egy csomagolópapírra.

A feldolgozás formájaként a feladatlap egyéni, vagy csoportos kitöltését is választhatjuk a csoporttagok képességszintjéhez igazítva.

Munkaforma Módszerek Eszközök

Interaktív nagycsoport
beszélgetőkör
9. számú melléklet: Kulcsmondát kártyák/feladatlap

REFLEKTÁLÁS

Tevékenység 7

10 perc

Tanári instrukciók**Szabályok nélkül.....**

A foglalkozásblokk összefoglalása

- Gyűjtsük össze érveinket az alábbi kijelentések igazolására!

Szabályok nélküli élet azért jó.....

Szabályok nélküli élet azért rossz.....

A feldolgozás formájaként választhatjuk a kooperatív vita módszerét is, amikor a diákok két csoportot alkotva érvelnek saját, a másik csoporttal ellentétes vélemény mellett.

Az összefoglalást követően kérjünk visszajelzést a tanulóktól a számukra legérdekesebb feladatról, illetve arról, hogy milyen élményekkel, érzésekkel távoznak.

Munkaforma**Módszerek****Eszközök**

Egyéni/kooperatív csoportmunka

Feladatlap/kooperatív vita

10. számú melléklet

Bízhatsz bennem!/Mi így szoktuk!/1. melléklet

CSOPORTSZABÁLYOK
(minimumszabályok)

Mire van szükséged ahhoz, hogy jól érezd magad a csoportban?

A szabálylistát tetszés szerint elfogadhatjuk, elvethetjük, vagy kiegészíthetjük!

	FIGYELJÜNK EGYMÁSRA!
	EGYSZERRE CSAK EGY EMBER BESZÉLJEN!
	EGYMÁS VÉLEMÉNYÉNEK TISZTELETBEN TARTÁSA
	NE ÍTÉLKEZZ!
	ŐRIZD MEG A TITKOM!
	BESZÉLJ A SAJÁT NEVEDBEN!
	ÖNKÉNTES RÉSZVÉTEL

--	--

Bízhatok bennem!/Mi így szoktuk!/2. melléklet

AHÁNY HÁZ, ANNYI SZOKÁS

Mindenki írja le, ami a képekről eszébe jut! Soroljatok fel példákat saját életetekből!

<p>családi hagyományaink</p> 	
<p>viselkedési szabályok</p> 	
<p>játék és sportszabályok</p> 	-
<p>közlekedési szabályok</p> 	
<p>erkölcsi szabályok</p> 	
<p>jogi szabályok</p>	-

	
---	--

Bízatsz bennem!/Mi így szoktuk!/3. melléklet

PIKTOGRAMOK - Mit szabad és mit nem?

Bízhatsz bennem!/Mi így szoktuk!/4. melléklet

Kék fény

SZABÁLYSZEGŐK - Kulcs-szó kártyák

BŰN	BŰNCSELEKMÉNY
GONDATLANSÁG	HIBA
MULASZTÁS	SZABÁLYSÉRTÉS
TÖRVÉNYSÉRTÉS	VÉTSÉG

SZABÁLYSZEGŐK - Szómagyarázat

bűn: erkölcsi szabály megsértése.(pld: hazugság, gyengébb bántása, idősekkel szembeni tiszteletlenség, gyengébbek, nők, gyermekek bántalmazása)

bűncselekmény: az a szándékosan vagy gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli

gondatlanság: Olyan magatartás melynek lehetséges következményeit tanúsítója előre látja, de könnyelműen bízik azok elmaradásában, vagy a következményeket azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja.

hiba: mulasztás, vagy kifogásolható tett

mulasztás: kötelesség nem teljesítése

szabálysértés: Az államigazgatás rendjének pénzbírsággal büntetendő megsértése

törvénysértés: A törvény rendelkezésével ellentétes cselekvés.

vétség az a bűncselekmény, amelynek törvényi bünteti tétele maximum két év.

Bízatsz bennem!/Mi így szoktuk!/7. melléklet

MÉRLEGELŐ

Írjatok olyan példákat, amikor az emberek által elfogadott szabályokat megsértették!

A szabályok megszegésének formái	Ez történt
Hiba	
Szabálysértés	
Bűncselekmény	

Bizhatsz bennem!/Mi így szoktuk!/8. melléklet

MÉRLEGELŐ - képkártyák

Keressetek olyan példákat, amikor az emberek által elfogadott szabályokat megsértették! Ragasszátok be a képeket a belátásotok szerint!

Bizhatsz bennem!/Mi így szoktuk!/9. melléklet

Hiba vagy bűn? - Kulcsmondattal kártyák/feladatlap

A szabályok és törvények segítenek eldönteni, mi a jó, és mi a rossz. Előfordulhat az is, hogy neked ezt neked kell eldöntetned. Ez nehéz.

Van, ami megbocsátható, és van, ami nem.

Állapítsd meg, hiba, vagy bűn történt-e és gondold át mi lehet a következménye?

Ez történt 	Hiba, vagy bűn?
Egy férfi ittasan vezetett, és elütött egy gyalogost.	
Kati többször elkésett az iskolából.	
A dolgozó a tiltás ellenére munkahelyén a veszélyes anyagok közelében dohányzik.	
Két fiatal jegy nélkül utazott a villamoson.	
Az iskolában két felsős alkoholt fogyasztott.	
Egy cég dolgozója minden nap kevesebb ideig dolgozik, ha fáradt, nem szól senkinek, csak egyszerűen hazamegy.	
Valaki a testnevelés óra alatt ellopta az egyik gyerek mobiltelefonját.	
Az irodában utoljára hazamenő elfelejti kikapcsolni a hőszűrő készüléket.	
A csokoládégyárban dolgozók közül többen a zsebükben visznek ki bonbonokat az üzem területéről.	
Páran a 10. osztályból tanulás	

helyett a városban sétáltak	
Szünetben egy fiú olyan erősen lökte meg társát, hogy az elesett, és eltörte a karját.	
A konyhán dolgozók egyike utcai ruhában, kézmosás nélkül állt neki a süteményt készíteni.	
Sanyi a buszbérletre kapott pénz édességre költötte.	
Egy nagyfiú nem adta át a helyét egy öreg bácsinak a buszon.	

Szabályok nélkül

Szabály nélküli világ azért

jó:.....

.....

.....

.....

.....

Szabály nélküli világ azért

rossz:.....

.....

.....

.....

.....

A szabályok, törvények segítik, védik életünket. Néha nehéz betartani őket, mert erőfeszítést követelnek tőlünk. A törvénszegés büntetést von maga után.

A szabályokat betartó embereket nem szoktuk megdicsérni, mert természetes, hogy tisztelik a szabályokat. Új közösségekben új szabályokat is lehet alkotni. A szabályalkotás közös megegyezéssel történik.

2. foglalkozásblokk

TUDNI ILLIK, HOGY MI ILLIK

Viselkedési szabályok, illemszabályok

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	Viselkedési szabályok különböző élethelyzetekben, a kulturált viselkedés szabályainak megismerése, gyakorlása, tudatosítása. A viselkedéskultúra fejlesztése.
A foglalkozás tartalma	Alapvető illemszabályok ismerete <ul style="list-style-type: none"> • Köszönés • Bemutatkozás • Öltözködés • Telefonálás Viselkedési szabályok: összegyűjtése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: helyzetfelismerés, önszabályozás, önérvényesítés Kognitív: véleményalkotás, anyanyelvi kommunikáció, vitakészség Szociális: figyelem, együttműködés, viselkedési szabályok Információkezelés: írott szöveg feldolgozása, lényegkiemelés, következtetések levonása
Kapcsolódási pontok	Magyar nyelv és irodalom: Anyanyelvi kommunikáció Életvitel és gyakorlati ismeretek: Pályaorientáció Ember és társadalom: társas viselkedési szabályok
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

RÁHANGOLÁS

Tevékenység 1

10perc

Tanári instrukciók

Mindenki másképp csinálja!

A foglalkozás céljának bemutatása: Viselkedési szabályok Rokonszenvi választás alapján szerveződő háromtagú kiscsoport alakítása. Minden csoport választ egy vagy két helyzetkártyát.

- Te mit tennél a következő helyzetekben?
- Mit tesz egy illetlen és egy illedelmes ember ezekben a helyzetekben? Játsszátok el a szituációkat!
- Mit teszel, ha partnered nem tartja be az illemszabályokat
- Beszéljük meg, mi ilyen esetekben a teendő!?

A csoport létszámát befolyásolja a feladat jellege: egyes szituációkhoz legalább három szereplő szükséges, de négy csoporttagnak már nem tudna szereplehetőséget nyújtani. Ha háromfős csoporttal dolgozunk, több csoportot tudunk szervezni, a témafeldolgozás ritmusa gyorsabb, érdekesebb, forgószínpadszerű lesz. A foglalkozásblokk minden feladatára érvényes módszertani ajánlás, hogyha a csoport nehezen vesz

részt szituációs játékokban, a témát egyéni feladatlap formájában is feldolgozhatjuk. Az egyéni feladatmegoldást kövesse nagycsoportos megbeszélés.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Kooperatív kiscsoport

Szituációs játék, akvárium

1. melléklet: Helyzet kártyák

JELENTÉSTEREMTÉS

Tevékenység 2

10 perc

Tanári instrukciók

Szia!

Köszönés

Minden csoport választ egy vagy két helyzetkártyát.

- Hogyan köszönünk? Mutassátok be, hogyan köszöntök a munkalapon található helyzetekben!
- Kinek, mikor, hogyan köszönjünk?
- Gondold át, mutasd be, hogyan köszönsz, hogyan szólítod meg, mit mondasz partnerednek a következő helyzetekben!
- Fogalmazz meg néhány jó tanácsot!

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Kooperatív kiscsoport

Szituációs játék, akvárium

2. melléklet: Helyzet-kártyák

Tevékenység 3

15 perc

Tanári instrukciók

Hát, te ki vagy?

Bemutakozás

Minden csoport választ egy vagy két helyzetkártyát.

- Hogyan kell bemutatkoznod? Játsszátok el!
- Szerinted helyesen történtek a bemutatkozások?
- Milyen hibát találsz benne?
- Hogyan illett volna bemutatni őket egymásnak?
- Játsszátok el újra, de már megfelelően a bemutatkozásokat! – az illemszabályok megbeszélését követően játsszák el újból a szituációkat –immár helyesen – a tanulók.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Kooperatív kiscsoport

Szituációs játék, akvárium

3. melléklet: Szituációs kártyák

4. melléklet: A bemutatkozás általános szabályai

Tevékenység 4

15 perc

Tanári instrukciók

Ruha teszi az embert?

Öltözködés

Minden csoport választ egy vagy két helyzetkártyát.

- Gondold át és mondd el, hogy a különböző helyzetekben mit illik felvenni!

A nagycsoportos megbeszélés szempontjai:

- Milyen alkalmakra mit kell, mit illik felvenni?
- Miért öltözik az ember?
- Szerinted van-e összefüggés az egyén öltözködése, frizurája, kiegészítői, higiéniája és a divat között?
- Az összegyűjtöttek alapján tisztázzuk az öltözködési szokásokat!

Munkaforma Módszerek Eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • Gyűjtsetek képeket az állatok választott alkalomhoz illő ruhákról! Kooperatív kiscsoport Szituációs játék, akvárium 5. számú melléklet: Szituációs kártyák Képgyűjtés: Képeslapok, olló, ragasztó
Tevékenység 5(A változat) 15 perc Tanári instrukciók	Halló! Telefonálás Szituációs játék: a mobilhasználatkal kapcsolatos illemszabályok tudatosítása. Minden csoport választ egy vagy két helyzetkártyát, és bemutatja a többi csoportnak. A nagycsoportos megbeszélés szempontjai: <ul style="list-style-type: none"> ○ Saját élmények felelevenítése, elemzése a mobilhasználatkal kapcsolatban ○ Mobiltelefon használatának iskolai szabályozása
Munkaforma Módszerek Eszközök	Kooperatív kiscsoport, interaktív nagycsoport Szituációs játék, akvárium, ötletbörze 6. számú melléklet: Szituációs kártyák
Tevékenység 5(B változat) 10 perc Tanári instrukciók	sms rövidítések <ul style="list-style-type: none"> • Mint tudjuk, az SMS-eket tömören kell megfogalmazni, mert csak néhány karakter fér beléjük. Két lehetőségünk van: vagy kevesebbet írunk, vagy leleményesen fogalmazunk, és rövidítéseket használunk. • Vajon te tudod, mit jelentenek ezek a rövidítések? • Te milyen rövidítéseket használasz? A tevékenység 5 „B” változata egyben nehézségi fokozatot is jelent az „A” változathoz képest, ezért javasolt a csoporttagok képességi szintjéhez igazítva választani a tevékenységek változatai között.
Munkaforma Módszerek Eszközök	Egyéni, nagycsoportos megbeszélés feladatlap 7. számú melléklet: sms rövidítések
Tevékenység 6 10 perc Tanári instrukciók	A telefonálás íratlan szabályai Gyűjtsük a telefonálás íratlan szabályait! Beszéljük meg, melyik szabályt szegtéd már meg? Miért? Te milyen szabályokat hoznál?
Munkaforma Módszerek Eszközök	Interaktív nagycsoport szóforgó 8. számú melléklet: A telefonálás íratlan szabályai
REFLEKTÁLÁS	
Tevékenység 7 15 perc	Illemszabály gyűjtemény A kulturált viselkedés szabályainak összegyűjtése, a foglalkozásblokk összefoglalása

Tanári instrukciók

- Készíts csoportoddal egy illemszabály gyűjteményt!
- Tüntessétek fel benne, a legfontosabb tudnivalókat!

A csoportok egyet választanak a foglalkozásblokkban feldolgozott témák közül:

- társas kapcsolatok
  - színházban, étteremben
  - a közlekedés során
  - telefonálás alkalmával
  - munkahelyen
- A csoportok szóvivői ismertessék szabálygyűjteményüket!
  - A feladat végeztével foglaljuk össze a foglalkozás témáit, feladatait és kérjük visszajelzést a tanulóktól az alábbiakra vonatkozóan:
    - Hogyan érezted magad?
    - Melyek voltak számodra a nap legérdekesebb témái? Miért?
    - Van-e olyan illemszabály, melynek betartására –úgy gondolod – jobban kellene figyelned? Melyek ezek?

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Kooperatív csoportmunka
Szakértői mozaik
9. melléklet: illemszabály gyűjtemény

Bízhatok bennem!/Tudni illik, hogy mi illik/1. melléklet

MINDENKI MÁSKÉPP CSINÁLJA!

	Vendégségben ebédeltetek, és a testvéred kézzel nyúl bele a tányérjába
	Mész az utcán és látod, hogy egy idős néni elesik.
	Olyan hangosan bömbölteti a szomszédod a rádiót, hogy nem lehet tőle pihenni.
	A társaságodban trágár szavakat használnak
	A buszmegállóban észreveszed, hogy egy idegen lánynak lecsúszott a cipzárja
	A buszon a veled szemben ülő utas a képedbe ásít
	A buliban a melletted lévő pár percek óta csókolózik
	Nem köszön egy régi ismerősöd
	A barátnőddel sétálsz, de ő folyamatosan mással beszél mobiltelefonon
	Túl sokat ettél a szünetben, és az órán megfájdul a hasad.

Mit tesz egy illetlen és egy illedelmes ember ezekben a helyzetekben?

Mit tesz, ha partnered nem tartja be az illemszabályokat

Beszéljük meg, mi ilyen esetekben a teendő!?

SZIA!

Gondold át, mutasd be, hogyan köszönsz, hogyan szólítod meg, mit mondasz partnerednek a következő helyzetekben!

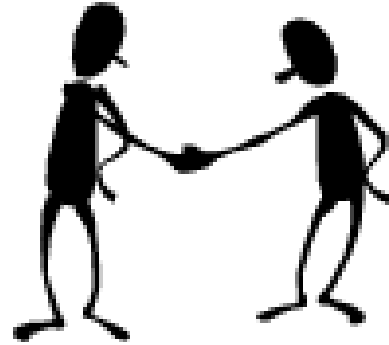
	Reggel indulás előtt a szüleidnek, testvérednek.
	Este lefekvés előtt szüleidnek, testvérednek.
	Utazol a villamoson és meglátod tanárodat.
	Régen nem látott jó ismerősöddel találkozol.
	Barátoddal találkozol.
	A piacon találkozol a nagymamáddal és a szomszéd nénivel.
	A szomszédoddal találkozol a kapuban.
	Az iskolai titkárságon iskolalátogatási igazolást kérsz.
	Boltban tejet, kenyeret szeretnél vásárolni.
	Beteg vagy és elmész az orvosi rendelőbe.

	Nyári munkára jelentkezel egy cégnél.
	Személyigazolványt csináltatsz az okmányirodában.
	Első munkanapodat töltöd egy gyárban.
	Jelentkezel a munkaügyi központban, hogy felvegyék az adataidat.

HÁT, TE KI VAGY?

Hogyan kell bemutatkoznod? Játsszátok el!
Szerinted helyesen történtek a bemutatkozások?
Milyen hibát találsz benne?
Hogyan illett volna bemutatni őket egymásnak?
Játsszátok el újra, de már megfelelően a bemutatkozásokat!

	Barátodat bemutatod tanárnődnek.
	Hogyan mutatkoznál be a tanárodnak?
	Hogyan mutatkoznál be új osztálytársadnak?
	Hogyan mutatnátok be egymásnak barátnődöt és szüleidet?
	Hogyan mutatnátok be egymásnak tanárodát barátodnak?
	Hogyan mutatnátok be egymásnak szüleidet és az osztályfőnököt?
	Hogyan mutatnátok be egymásnak barátaidat egymásnak?
	Hogyan mutatkoznál meg valakinek, akivel szeretnél megismerkedni?
	Hogyan mutatkoznál be hivatalos helyen?
	Hogyan mutatkoznál be vendégségben, barátod szüleinek?

Hogyan mutatkoznál be egy állásinterjún az interjúztatónak?

Hogyan mutatkoznál be a leendő főnöködnek?

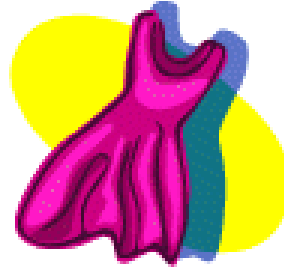
A BEMUTATÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

	Bemutatkozásnál illik egyenesen állni
	Illik a bemutatottra nézni
	Bemutatkozás során fogj kezet
	Hangosan érthetően mond meg a nevedet
	A bemutatott emberek ismerőseiddé válnak és ezután illik köszönteni őket és fogadni az üdvözlésüket
	Mindig a fiút (férfit) mutatjuk be a lánynak (hölgynek).
	Mindig a fiatalabbat mutatjuk be az idősebbnek.
	Mindig a diákot mutatjuk be a tanárnak.
	Mindig a szülőt mutatjuk be az osztályfőnöknek.
	Mindig a beosztottat mutatjuk be a vezetőnek.
	Mindig a hölgy nyújt először kezet

Bízhatsz bennem!/Tudni illik, hogy mi illik/5. melléklet

A RUHA TESZI AZ EMBERT?

Gondold át, az alábbi helyzetekben mit illik felvenni!

	Ha színházba mentek
	Ha kirándulni mész a hegyekbe
	Ha vendégségbe vagy hivatalos
	Ha discoba mentek barátaiddal
	Ha iskolába jössz
	Ha orvosi vizsgálatra mégy
	Ha temetésen veszel részt
	Ha sportolni mentek
	Ha sétálsz a barátaiddal
	Ha hivatalos ügyeket intézel

Ha állásinterjúra mész egy irodaházba

Ha első nap jelentkezel egy gyárba munkára

HALLÓ!

Mi a véleményed?

	A diákok rögzítik a tanár órai magyarázatát
	Lefényképezik egymást, és heccből elküldik másoknak
	A telefoncsörgés mindig megszakítja a beszélgetést
	Egyest kaptál a feleleteire, és bánatodat rögtön meg akarod osztani barátnőddel
	A diákok az órán sms-znek a pad alatt
	A szülők megnézik gyerekeik sms-eit
	Aki órán előveszi a mobilját, attól elveszik
	A boltban, fizetés közben hívnak mobilon
	Fontos hívást vársz, de elkezdődött az óra
	Van, aki heccből állandóan megcsöngeti ismerősei mobilját
	A munkaügyi osztályon éppen a munkába állásod hivatalos ügyeit intézed, amikor megcsörren a telefonod, a szüleid keresnek

Nyári munkán dolgozol egy gyárban, szalag mellett, és 5
percenként hívnak a barátaid

A TELEFONÁLÁS ÍRATLAN SZABÁLYAI

- Ne hivalkodj mobiltelefonoddal, ne hordd a készüléket kihívóan
- Reggel 6 óra előtt és este 9 óra után semmiképpen nem illik telefonálni, csak ha életbe vágó fontos értesítésről van szó.
- Illetlen vasárnap ebédidőben valakit felhívni.
- A telefonbeszélgetés mindig legyen rövid, lényegre törő, mert minden perc sokba kerül.
- Ha hosszabb a beszélgetés, kérdezzük meg a partnerünket, megfelelő-e neki az időpont.
- Ha beszélgetés közben kell felvennie a telefont, akkor mindig kérj elnézést, mielőtt felveszi a telefont.
- Telefonáláskor mindig a telefonálónak kell bemutatkoznia, és közölni, miért keresi a hívott felet.
- A beszélgetés végén illik elköszönni.
- Ha a hívás téves helyre ment, kérj elnézést és győződj meg arról, hogy jó-e a hívott szám.
- Ne rágj rágógumit, és ne egyél telefonálás közben.
- Ne telefonálj templomban, temetőben, színházi előadás közben, moziban, tárgyalás alatt. Kerüld a telefonbeszélgetést az étteremben

Bizhatsz bennem!/Tudni illik, hogy mi illik/9. melléklet

ILLEMSZABÁLY GYŰJTEMÉNY

Mi a viselkedés?

A **viselkedés** egy élőlénynek (az embernek) a külső környezethez való viszonya, kapcsolata, s e kapcsolatból eredő cselekvése.

Mi az illem?

Az **illem** a társadalmi érintkezés, a jó modor, az udvariasság szabályainak összessége

<p>társas kapcsolatok</p> 	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>színházban, étteremben</p> 	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>a közlekedés során</p> 	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>telefonálás alkalmával</p> 	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>munkahelyen</p>	<hr/> <hr/>

4. foglalkozásblokk

EZ AZ ÉN DOLGOM!

Személyes feladattudat, feladattartás

Ajánlott korosztály/létszám	14-15 évesek, 10-12 fős csoport
Ajánlott időkeret	2×45 perc
A foglalkozás közvetlen célja	A feladattudat, a döntési képesség, a stratégiai tervezés képességének fejlesztése.
A foglalkozás tartalma	Családi munkamegosztás Időmérleg Hosszú távú tervek
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes: Önismeret: helyzetfelismerés, önszabályozás, önmeghatározás, érdekérvényesítés Kognitív: véleményalkotás, anyanyelvi kommunikáció, ok-okozati összefüggések belátása, stratégiai tervezés képessége, céltudatosság, célmeghatározás Szociális: empátia, figyelem, együttműködés, mások előnyben részesítése, viselkedési szabályok Információkezelés: időbeli tervezés, rendszerezés, táblázatkezelés
Kapcsolódási pontok	Magyar nyelv és irodalom: Anyanyelvi kommunikáció Életvitel és gyakorlati ismeretek: Pályaorientáció Ember és társadalom: társas viselkedési szabályok, társadalmi szerepek, érvényesülés az integratív társadalomban
Szükséges előzetes ismeretek:	nincs

RÁHANGOLÁS

Tevékenység 1

10 perc

Tanári instrukciók

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Amerikából jöttem

A foglalkozás témájának bemutatása

- Mindenkinek van valami feladata, amit csak ő tud elvégezni. Neked milyen feladatod van?
- Játszd el szavak nélkül, mi kitaláljuk!

Interaktív nagycsoport

játék

nincs

JELENTÉSTEREMTÉS

Tevékenység 2

10 perc

Tanári instrukciók

Családi munkamegosztás

- A családban mindenkinek megvan a feladata. Anya főz, apa megszereli a vízcsapot. A te családban hogy osztjátok meg a munkákat?

Ebben a foglalkozásblokk alapja, a téma személyes jellegéből adódóan, az egyéni feladatmegoldás. Rövid és hosszú távú terveit, a terv megvalósításának módját mindenkinek magának kell végiggondolnia. A feladatlapok kitöltését mindig kövesse közös megbeszélés, amikor az egyéni tapasztalatokat meg lehet osztani a többiekkel, és meg lehet találni a közös pontokat, a mindenkire érvényes tapasztalatokat.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni

feladatlap

1. melléklet: feladatlap

Tevékenység 3

15 perc

Tanári instrukciók

Nyugtával dicsérd a napot!

Napirend

- Gondold végig egy napodat!
- A nap folyamán, a felkeléstől a lefekvésig sokféle dolgot csinálunk. Van, amit szívesen, van, amit azért, mert muszáj, van olyan, ami igazán sikeres, és van olyan, ami csak az időnket rabolja.
- Amennyiben szükségesnek tartjuk, segítségképp az egyéni munka előtt közösen állítsuk össze egy diák napirendjét egy átlagos napon, azaz nagy csoportban gyűjtsük össze mi minden történhet vele, hogyan telhet egy napja. A közös munka eredményét egy csomagolópapírra írva rögzítsük. Ezt követően következzen az egyéni munka, a feladatlap kitöltése. Kérjük meg a tanulókat, hogy írják le saját napirendjüket, vizsgálják meg, hogy miben tér el, milyen tevékenységekkel egészül ki a közösen összeszedetthez képest.

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Egyéni és/vagy nagycsoport

feladatlap

Íróeszköz, csomagolópapír

2. melléklet

Tevékenység 4

15 perc

Tanári instrukciók

Időmérleg

Heti időbeosztás

- Hogy telt a heted? Tudod-e, hogy körülbelül 60 órát aludtál, 15 órát TV-nézéssel töltöttél, 10 órát evéssel és 4 órát mosakodással.
- Készítsd el saját időmérlegedet!
- Írd a feladatlap megfelelő kockájába, hogy abban az időben, mit csináltál!

Munkaforma

Egyéni

Módszerek
Eszközök

Feladatlap
3. melléklet: Időmérleg

Tevékenység 5
15 perc
Tanári instrukciók

Tervre készen!
Havi időbeosztás

- Nem lehet mindent egyszerre megvalósítani. Ha előre megtervezzük feladatainkat, lépésről-lépésre közelebb kerülünk célunk megvalósításához!
- **Írj három feladatot, amit el szeretnél végezni ebben a hónapban!**
- **Emeld ki a legfontosabb feladatodat ebben a hónapban!**
- **A feladatlapok kitöltését követően beszéljük meg, milyen első lépést kell megtenni a hónap legfontosabb feladatának teljesítése érdekében.**

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

Egyéni, nagycsoport
feladatlap
4. melléklet: feladatlap

Tevékenység 6
15 perc

Tanári instrukciók

Célegyenes
Hosszú távú tervek

- Ha már kitűzted céljaidat, rakj rendet köztük! Állapítsd meg, melyiket kell még ma, vagy egy héten belül megvalósítani.
- A pályaválasztásoddal kapcsolatos terveid valószínűleg a két éven belüli feladatok közé kerül.
- Ne feledkezz meg arról, hogy mindazt, amit ma holnap és holnapután teszel, azok a jövőbeni céljaid megvalósításának lépései!

Munkaforma
Módszerek
Eszközök

egyéni
feladatlap
5. melléklet: feladatlap

REFLEKTÁLÁS

Tevékenység 7 (A változat)
10 perc

Tanári instrukciók

A mai napom
A foglalkozásblokk összefoglalása: visszajelzés, vélemények megfogalmazása és fogadása.

- Mit tudtatok meg a mai napon, milyen tudást, tapasztalatokat szereztek a feladatok során? Hogyan éreztétek magatokat?
- Van-e olyan köztetek, aki másképp tervezi majd a napjait? Ha igen, mire szánjátok több időt?

Munkaforma
Módszerek

Nagycsoport
Megbeszélés

Eszközök

-

Tevékenység 7 (B változat)
10 perc

Tanári instrukciók

A mai napom

A foglalkozásblokk összefoglalása: visszajelzés, vélemények megfogalmazása és fogadása.

A csoporttagok fejenként két feladatlapot kapnak:

- A feladatlapon (6. melléklet) egy órát láttok, rajzold az órába, hogy mit csinálsz reggel héttől este hétig, majd egy másik feladatlapra rajzold rá, hogy miben szeretnél változtatni!

Tekintsük meg a rajzokat és kérjünk visszajelzést az alábbiak szerint:

- Van-e olyan köztetek, aki másképp tervezi majd a napjait?

Ha igen, mire szánátok több időt?

Munkaforma

Nagycsoport, egyéni

Módszerek

Megbeszélés, rajz

Eszközök

6. melléklet: Saját óra

Bízhatsz bennem!/Ez az én dolgom!/1. melléklet

CSALÁDI MUNKAMEGOSZTÁS

A családban mindenkinek megvan a feladata. Anya főz, apa megszereli a vízcsapot. A te családban hogyan osztjátok meg a munkákat?

családtagok	feladatok
 apa	
 anya	
 én	
 lány- testvérem	
 fiú- testvérem	
 nagy mama	
 nagy papa	

Ezeket a feladatokat szívesen végzem.....

Ezeket a feladatokat nem szívesen végzem:.....

A gyerekeknek az a feladata.....

A felnőtteknek az a feladata:.....

Az időseknek az a feladata:.....

--	--	--

Bizhatsz bennem!/Ez az én dolgom!/3. melléklet

Hogy telt a heted? Tudod-e, hogy körülbelül 60 órát aludtál, 15 órát TV-nézéssel töltöttél, 10 órát evéssel és 4 órát mosakodással.

Írd a megfelelő kockába, hogy abban az időben, mit csináltál !

IDŐMÉRLEG

	hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
5-6							
6-7							
7-8							
8-9							
9-10							
10-11							
11-12							
13-14							
14-15							
15-16							
17-18							
18-19							
19-20							
20-21							
21-22							
22-05							

Bízhatsz bennem!/Ez az én dolgom!/4. melléklet

TERVRE KÉSZEN!

Nem lehet mindent egyszerre megvalósítani. Ha előre megtervezzük feladatainkat, lépésről-lépésre közelebb kerülünk célunk megvalósításához!

A célok megvalósításának lépései

	tudom, mit kell csinálnom
	elérhető legyen számomra
	értelmes feladat legyen
	tudjam, mikorra akarok kész lenni
	izgalmas legyen
	a megvalósulás mérhető legyen

Írj három feladatot, amit el szeretnél végezni ebben a hónapban!

3 fontos feladat

Melyik a legfontosabb a három közül?

	
---	--

A legfontosabb feladatom ebben a hónapban	
---	--

--	--	--	--

Bízatsz bennem!/Ez az én dolgom!/6. melléklet

SAJÁT ÓRA

Készítsd el saját órádat! Írd be, rajzold be az órába, mit csinálsz reggel héttől este hétig!

